

Издава Суботом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ за годи-
ну 6, за по године 3,
четврт године 1 и
попола.
АУСТРО-УГАРСКУ
дину 6, за го год.
за четврт године 3,
попола.
За СРБИЈУ за годину
за друге земље 8.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Претплата шаље се у
плаћеним писмима непо-
средно администрацији «Гл.
Црногорац» на Цетинје, а
може се и картом упут-
ницом на пошту у Котор.
Доноси шиљу се уредниш-
тву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новч. За огласе веће
и на дуже вријеме мање.

НЕДЈЕЉНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Цетинје, 31. Октобра.

Можда је врло карактеристична
јављања која се данас опажа у српско-
српском питању. Прије примирја у јев-
ропском новинарству вапило се за
примирјем и изјављивало се увјерење,
да ће се овај крвави рат прекинути
и мир повратити тек се примирје за-
сључи. Говорило се онда на стотину
начина и о начину, којим ће се спор
иш праведно рјешити.

Ево сада настаде примирје по с
вима, као иза велике олујине, и ти-
шина. Ако је велико новинарство
знало прије, шта је говорило, данас
сигурно незна шта да говори. Насту-
пањем примирја престала су сва на-
гађања о исходу нашега рата. Ево
десет дана како постоји примирје и
данас свијет само толико зна, да ће
јевропска комисија обиљежити ратну
међу међу ратујућим странама и да
ће се сасгати јевропска конференци-
ја. Но гдје, кад, како, у коју сврху,
и да ће се доиста иста постићи, о
томе и ако нешто дипломатија зна,
обични свијет незна баш ништа. Шта
ише, досадањим изгледима мира,
који су спајали са примирјем, данас
се са свијем напротив истичу нови
гласови о могућности рата руско-
турскога, који би се и на даље ра-
ширити могао према савезницима
једне и друге стране. Говори се, да
се Турска живо утврђује на Дунаву,
а доста се чује и о ратним спремама
Русије. Ово је доиста, као што ре-
космо, значајно, да свијет мјесто да
одахне страхујући од великога рата,
наступањем примирја, које се толико
желило, наново почиње зебети и слу-
тити највеће опасности. Можда ово
наговјешћује, да је закључењем при-
мирја само једна и најмања пречега
к миру уклоњена. Можда се почиње
увиђати, да се ипак неће моћи да-
нашње питање тек половним мјерама
рјешити, него да ће се морати труло
мјесто на јевропском тјелу радикално
оперирати. Ми не видимо доста осно-
ваности у мишљењу, да је рат руско-
турски извјестан, и прије нам се чи-
ни да је противно, просто из
што је Русији сама Турска нула,
друга сила која тешко да ће стати
уз њу, да је учини бројем. Запетост
данашњег стања прије ће лежати у
томе, што се држи, да Русија својим
ултиматумом није хтјела само при-
мирје створити, него у исто вријеме
и да јавно и јасно нагласи, да она
хоће и да се ријешити или и да
рјешити овај спор.

Са бојишта.

Цетинје, 30. Октобра.

Наступањем примирја престале су
вјести са бојишта. Последњи догађај на
нашем арбанашком бојишту бјеше бом-
бардовање Подгорице. Нашим топовима
била су придружена и два велика топа
с Медуна. Дјејство њихово било је врло
добро. Првим пуцањем била је сва војска
турска, која стајаше у пољу под шаторо-
вима, подигнута и сакната у варош. Сама
варош знатно је оштећена. Није потреба,
а ни вријеме сада говорити, но држимо за
извјесно, да би до мало дана била Под-
горица у нашим рукама, да закључење
примирја не прекиде даље операције. Мук-
тар није ништа мање радосно доче-
као примирје него Дервиш. Стање
на дан вјерољомно газили, користећи се
на дан да на тијесноме простору своје

ње врло интересантне појаве међу стража-
ма нашијем. Турски стражари довикују
наше и разговарају се. Као да би стари
познаници и пријатељи били, они исповје-
дају нашијема своје жалосно стање, и
говораху, да би већ бјегали ма куда, но
Муктар им говори непрестано, да ће брзо
мир бити. И доста, тек се примирје за-
кључило, Муктар је са цијелом војском
дигао у Требиње.

Из Србије вјести о последњим
бојевима морале би нас мало узнемирити
када небисмо држали да су их неприја-
тељи измислили и увеличали. Оне кажу
да су Турци несаме Ђунице заузели, Алек-
синац заузели и разорили, него да су и
у Делиграду и у Крушевцу ишли и да
им је само примирје прекинуло напредо-
вање. Ми очекујемо вјести из Биограда,
које ће нам казати право стање ствари,
а овдје доносимо из «Истока погледа»
на ратовање до почетка овог мјесеца:

— После четири мјесеца војевања
какав успјех може показати та огромна
навала мухамеданска? Са стране Црне
Горе она је подносила удар са ударом,
пораз са поразом, Куче за Вучјим долем.
Паше плаћају главом и под суд иду, гра-
дови се предају, топови и силно оружје
пада као плен у руке наше храбре бра-
ће црногорске. Противу србије окренула
је порта много јачу навалу. На простран-
ој линији од ушћа Дрине до ушћа Тимок-
ка стоји на 200,000 турских војника наор-
ужани најсавршенијим острогушама и
безбројним Крупним топовима. Од запа-
да Србије лопе се турска сила и данас
о кршеве Јавора и о јуначке преи наше
дринске војске, није ни корак не учини-
вши напријед. Од истока лопила се
бјесноћа турска о нашу тимочку линију
ће је пет неђеља наш храбри пуковник
Лешјанин сузбијао многобројне нападе
њихове. Бојеви од 30. Јуна, 6. Јула и мно-
ги други одијели су истина крвог хра-
брих наших јунака, нарочито витешких
синава ваљевске бригаде, али је и хлад-
ни Тимок одио у Црно Море и разиден-
цију отоманску доста глава мухамеданских
да причају пророковом наслѣднику сјајне
побједе своје на Тимоку. Докле су Турци
и потурице јевропске изчекивале с радо-
шћу глас, који би им дошао, да су чер-
кеске хорде пребродивши Тимок, продр-
ле у срце Србије, дотле се сваки дан и
мале биљегити нове обмане. У очајању
неуспјеха, прикупи најпосле велику силу
крене се турска војска од стране Грама-
де и Делиграда на Тимок. Ударивши на
ове двије врло малом војском посједну-
те тачке, продру они занета до Књажев-
ца. Но после петнајест дана поврате се
истим својим путем оставивши са собом
гнусне трагове варварства, пустошења и
покоља немомне, слабе нејачи, која није
времена спасена. Ово је био други за-
вјештач несрећан покушај. Од Зајечара у-
турска а од Књажевца у очајању за у-
збијени, рате се и прикупе сад Турци
сијехом поврате се и прикупе сад Турци
силу одвише 3. 100,000 људи и на сла-
њајући нас на назоб. Ниша устреме се
у почетку Августа на Алексинац. Нико
још од нас није могао издржавати ону
страховиту борбу, која се водила шест кр-
вавих дана и шестог дана 11. Августа
завршила славном побједом српском. Ни-
је дивизије турске нападе су 11. Августа
на Шуматовац, шест пута јуришале су
оне тога дана на тврде бедеме Шуматов-
ца а још тврђе преи српске, а оставив
најпослије стотинама љешина само пред-
тим шанчевима, појуре преко ноћ изме-
ђу 11. и 12. Августа натраг у дивљем
бјегству. 14. 15. и 26. Августа наша
храбра војска предузима офанзиву и раз-
бив непријатеља на десној обали Мораве,
прегури га на лијеви обалу, пошто су на
десној обали, по свједочиби пријатеља тур-
ских 5500 људи изгубили били. То су
били тројеји побједа турских на десној
обали Мораве. Прикупи се на лијевој о-
бали Мораве, и прибрав нову снагу, која
им је чак из Цариграда дошла, Турци о-
творе крвав бој, 20. Августа на Авровцу,
давши и ту нове доказе свога вандализма
пустошењем и паљевином. Међутим је
наступило примирје, које су Турци с дана
на дан вјерољомно газили, користећи се
на дан да на тијесноме простору своје

помоћу бугарске раје, подигну утврђења
која су на градове налик. Но и то је
примирје истекло, и 16. Септембра срп-
ска војска предузме опет офанзиву. Ре-
зултат овог крвавог дана био је тај што
је тјесни језик, на коме се турска војска
кретала још више стешњен те трергаљ,
на коме се турска војска ушапчила, За-
узимамо мали простор између Мораве, св.
Нестора, Ђуница, Каоника, Вел. Шиље-
говца, Грваца, и Вукаје. Какво је ста-
ње било, у коме се војска турска нала-
зила на овоме лану српском, ево како
описује најревноснији адвокат турски «Н.
сл. Преса»: «Турци су се налазили као
у неком хор-сокаку. Није могло бити ни
спомена о маневрама, којима би се срп-
ска војска обила или са ребара угрожа-
вала. Турски су генерали морали да из-
међу из овог непријатног положаја у ко-
је им је и повратна линија била у опа-
сности или се к Нишу повратити или од-
судно напријед продарати. Они се рије-
ше да то учине 18. Септембра. Нападну
на српске позиције но буду крваво узби-
јени, па да своју срамоту покрију, обја-
ве у својим званичним рапортима, да су
они били нападнути. Но сад мислећи, да
су из тога положаја Турци изишли, «Н.
сл. Преса» тврди «да су Турци у тим
бојевима мало ваздуха добили, рашири-
вши опасни ланац, који се све тјешње
око њихових положаја повлачио. «Но то
је само пријатна варка. Кад су Срби 16.
Септембра Бујамир и Крушје посјели, ла-
нац се није ни мало раширио, но још
више стјеснио. Међутим састала по-
чишка на бојном пољу. Срби су шећели
своје силе очекујући зиму, свога природ-
нога сајузника. Али су се и Турци при-
купили, и да би занета нешто мало «ви-
ше ваздуха» добили, предузму они 7. о. м.
напад на цијелу нашу линију са војском
која није ни мало мања од 80,000 на са-
мој долини моравској, а уз то још са
20,000 прикуљених које са Ниша, које
са других тачака, Тако је 7., 8. и 9. Ок-
тобра борило се 100,000 Турака проти-
ву моравске војске српске, која нема ни
половину те снаге. Што је турска војска
првог дана боја, (7. Октоб.) нешто надмоћ-
нијим бројем својим, нешто пак зна-
нашењем постигла, своди се све на то,
што је узела В. Шиљеговац, те одвојила
кор Хорватовићев од кора Ђуничког.
По храбри наш војсковођа овим вјештим
маршевима, којима је већ у овој кампа-
њи више пута своје име прославио, брзо
изиђе из неприлике, изведе своју војску
преко врлених мјеста, и дође опет у
додир са војском нашег главног моравско-
тимочког команданта славног генерала
Черњајева. Турци, волећи зар задовољи-
ти грају својих бечко-пештанских брани-
лаца чишута, похитају да сешплатину
своју уображену побједу, те 11. Октобра
ударе опет свом силом од 100,000 људи
на цијелу линију српску, оо буду крваво
узбијени. Шта је дакле био резултат овог
четирдневног крвавог боја? Турци су
занета овај пут добили «нешто ваздуха»,
али се још не зна да ли ће им довољно
бити да се не угуше. Но као нападачи
са надмоћном силом платили су то «не-
што ваздуха» врло скупо. Ако их је бој
од десет дана на десној обали Мораве
стао 5500 људи, овај четирдневни на ли-
вој обали није ни мало мање жртва
мухамеданских одио у крило пророково.
А Срби? ни имамо такође да оплакује-
мо доста своје храбре браће, али у срав-
њењу са турском губитцима несравњено
мање. С погледа к стратегијског, воје-
ска је среска у добит. Она је сад зауз-
зела много јачу и проачијну фронтну
линију од св. Нестор к Ђунице,
Црквини, Сушици, Позлати, Јастрешцу.
Пређашње позиције наше имале су ту
слабу страну, што су били близу «мо-
витих крајева, којима су се Турци
не сапад користили, а садашње имаду пре-
собом отворене просторије, на којима
непријатељ скупо своју продрљивост по-
шати. А и висине гредетинске доминира-
су висинама крветским, што је на
положајима такође било од штете. С
њом фронтном линијом све су те опи-
сти избјегнуте.

Добили смо из Боке последњи-
јех дана више писама и дописа о
предстојећем избору за земаљски са-
бор и о бокешком заступнику г. Сте-
вану Љубиши. У свијема се на и-
сти начин препоручује топло народу,
да и опет избере г. Љубишу за сво-
га заступника, и наводи се, које је
све користи допринио Боки њезин
досадањи заступник, а одбијају се од-
судно окривљивања бацања у послед-
ње вријеме на њега. Нарочито се на-
глашује, да Бока није ни учествовала
у демонстрацијама које су у послед-
ње вријеме чињене против г. Љуби-
ше и да је с тијем већ доказала, да
стоји и данас уз свога заступника.

Мислимо, да господу дописници
и пријатеље наше задовољавамо овим
кратким изводом писама њиховијех.
Мислимо и то, да је препирка у но-
винама због познатих ствари са сви-
јем излишна, као што је и сувишно
истим путем заступати избор г. Љу-
бише. Народ бокешки добро познаје
г. Љубишу, његови трудови и заслу-
ге и користи донесене Боки, нијесу
тек од јуче и нијесу такве, да се
могу превидети и забравити, па с
тога и ми држимо сигурно, да ће
Бокељи и опет једнодушно и-
забрати г. Љубишу за свога
заступника. Ми желимо, да Боке-
љи тијем избором наново засвједоче
народну свјест и братску слогу своју.
Ако има људи, који се противе избо-
ру г. Љубише, они задовољавају
тијем страст своју, или чине тако по
необавјештености својој, али доиста
не служе користи Боке и Бокеља.

АУСТРИЈСКИ МИНИСТАР-ПРЕДСЈЕДНИК О ИСТОЧНОМ ПИТАЊУ.

Аустријски министар-председник, гроф
Ауерсперг, одговорио је у петак у заступ-
ничкој кући рајхерата на интерпелацију о
источном питању следеће:

«Према наши уставни закони не-
мају никоме формалне установе о ути-
цању ц. кр. владе у управљање вањских
послова, такво је утицање ипак увјетовано
наравн ствари и утемелено узвратним
дјеловањем вањске политике на унутарњи
положај. Влада је у том вазда удовоља-
вала својим дужностима те је у овом пи-
тању политичке акције добила вијести,
које су јој драговољно дане. Да позитив-
но настоји упливисати, томе ц. кр. влада
није нашла повода; јер су програм мини-
стра спољних послова, коме од оснивања
њезина привођења већ треба, више пута
већ делегације одобриле и јер се тај про-
грам до последњих својих конвенција
одржава. Влада у царевинском вијећу
заступаних краљевина и земаља може у
садањем стадију источнога питања конста-
товати, да је садања управа спољних
послова устарајним и мирољубивим својим
смјером стекла битне заслуге за мир мо-
нархије као и за јевропски мир у опће.
Одговорност за управљање спољних по-
слова пада по закону и по нарави у првом
реду на министра спољних послова. Он
непризнаје само као своју дужност већ
он управо и захтјева, да потпуно одго-
вара за спољну политику Њег. Величан-
ству и законито позиваним факторима. У
то је ипак и ц. кр. влада склона у сваком
правцу носити одговорност, колико је по
закониту њезину положају на њу падне.
Што се тиче другог и трећег пи-
тања могу одговорити: Политика монар-
хије свега на то, да се мир
ме је само по себи ускључе-
ла се добије туђе подручје.
Величанство цјенити благослове
Величанство цјенити благослове

атике доказује некрпост и досљедност га настојања. Ми можемо дакле очито поразумљиво е ц. кр. владом и у есенсуалности, које се дера интерпелација, понајвише настојати, да се мир уздржи, и да ће као што до сад тако и у будуће сва могућа средства употребити, да монархији мир сачува. Но о том не смије се допустити сумња, да ово настојање има по нарави наћи границу у дужности, да се сигурност и интереси монархије у свим околностима и на све стране енергично чувају. Програм, који би као безувјетни циљ ставио мир без тога ограничења, поврглао би унапријед интересе монархије, а практично био би понајмање погодан да се мир уздржи. Овим сам означио схваћање, које бијаше и које је и сад одлучно код управљања спољних наших послова, те које ц. кр. влада са своје стране подупире. Могу још само додати, да је министар спољних послова одлучио нестати се од садашњег смјера одбити нити манифестацијама ратне врсти, нити изјавама, које би снаги и угледа монархије можда могле шкодити».

ГРЧКА ВОЈЕНА СНАГА.

Како је сада наређено мобилизовање грчке војске, то овђе доносимо нацрт војене снаге и помоћних средстава, којима Грчка располаже.

Линијске трупе састоји се у вријеме рата из: 10 пјешачких батаљона по 8 компанија са 1370 момака, свега 13,710 момака, 12 брдских ловачких батаљона по 4 компаније са 691 м., свега 8292 момка; 4 погранична батаљона по 4 компаније са 500 м., свега 2000 момака; 4 погранична ловачка батаљона са 128 м., свега 512 момака. Свега дакле 28 батаљона пјешака са 24,514 момака.

Коваништво се састоји из шест ескадрона по 95 момака, 107 коња; свега 575 момака, а 642 коња.

Грчка војска има само једну артиљеријску пуковнију са 10 пољских компанија и 1 радничком компанијом. Свака пољска компанија има батерију са 4—6 топова. Цијела пуковнија има у мирно доба само 32 тона (12 четирифунташких и 6 дванајстопунташких пољских топова, и 14 четирифунташка брдска тона по систематској) а у ратно доба има 50 топова са 1547 момака, 732 коња и 446 мазага.

Женијске трупе састоје се из 5 проирских компанија по 120 момака, дакле свега 602 м. или са штабом 717 момака. Трен није организован, а то је велика незгода е тога, што је земља сиромашна а и комуникација је траљава.

Санитетска група састоји се из 70 љекара и 20 помоћника, али немају никаквог људства; а нема ни пољских санитетских реквизиита.

Жандармерија броји 2346 момака.

Грчка редовна војска има дакле 24,514 пјешака, 575 коњаника, 1547 артиљеријста, 717 момака женијске војске, 2346 момака жандармерије, 90 момака санитетске војске; укупно 29,789 момака, 1374 коња, 446 мазага и 50 топова. Ово ме ваља још прибродити 30 својевољачких батаљона (сваки по 4 компаније и по 647 момака) у износу 19,410 момака, тако укупна грчка редовна војска износи 49,199 момака.

Народна војска, у коју спадају сви људи од 18 до 50 године, износи 165,000 момака али се управо само 100,000 вјежбају у оружју и имају добре пушке.

Генерал штаб образује се тек у вријеме рата: у генералитету има 1 маршал, 5 дивизионих и 15 бригадних генерала, од којих су само петорица активна. Војно министарство броји 33 официра. Цијела војска има у мирно доба око 400 официра. У војничкој академији у Пиреју има 70 питомаца, 10 официра и 20 подофицира. За управу, администрацију, провијант и т. д. има до 120 особа.

Грчка флота је веома незнатна. Она се састоји из корвете оклопница «Регина Олга» са 2 већа и 10 мањих топова, може понијети 2060 тона, има 160 момака посаде, оклоп на њој дебео је 4—5 паланца; даље корвета оклопница «Василевс Георгие» има 4 велика тона а оклоп од 6—7 дебелине, може понијети 1774 тона а посада јој износи 104 момка. Од осталих 9 параброда и 11 бродова са једрином, само су 3 знатнија, јер својом брзином могу да нанесу штету турској трговини: то су: параброд «Унија» и краљевска јахта «Амфитрита» наречко особље износи у

официра, 20 топова, 582 морнара, а у ратно доба 1400 морнара.

Површина Грчке износи 910 квадратних миља а становништво броји око 1,400,000 дужа. Укупни доходак државни износи 14½ милиона франака (око 6 милиона фор. а. вр.), од чега се троши 2 и по милиона на сувоzemну војску а 640,000 франака на морнарицу.

Обично се годишње узме 4500 новачка. Војничка дужност почиње од 18 и траје до 50 године. Војник има да служи 3 године у линији, 3 у линијској резерви, 6 у ратној резерви и 18, односно 32 године у народној војсци. Један дио народне војске употребљује се за народну обрану а други служи као редовна војска.

Преглед новина.

И ако је примирје закључено, свакојак и сад имају интереса с погледом на будуће могућности ови новински гласови:

«Шлез. Цтг.» јавља као извјестно, да Русија, ако евентуално стави на ратну ногу своју војску, то неће само поставити довољну силу на Балкану и Кавказу, него такођер поставити војску за резерву до 340,000 уздуж источне границе Галиције до Румуније, коју би у случају нужде могла употребити. Та опрезна мјера, ако је истинита, намјењена је свакако Аустрији.

Напротив овој вјести јавља се бечкој «Сон унд М.Цтг.» шљедеће: «Споразумак међу Аустријом и Русијом у погледу војничке акције је закључен. Русија ће сама започети окупацију. Аустрија држи приправна три војена корпуса, да од своје стране у коло догађаја ступи. Врховним заповједником аустријске окупационе војске, одређен је земаљски војни заповједник доње Аустрије фелдцајмајстер Маројчић, који ће постати маршалом. Мјесто њега постати ће зем. вој. заповједником доње Аустрије фелдцајмајстер Филиповић, зем. војни заповједник Ческе.

«Нод. Алг. Цтг.» пише у једном од својих последњих бројева: «Напротив новинским гласовима, који већ сада мисле да морају од једнога дана до другог очекивати, да ће Руси ући у Турску, свраћамо позорност наших читатеља на шљедеће вјести, које су нам стигле 22. Октобра из поуздане стране у Петрограду: «Већ више нећеља живи се ради у подручју војништва. Али при том се чине једино приправе за случај, да се војска мобилизира и онда одлучи у турске земље на Балкану. Вјести вањских листова, да се у Русији већ сакупила војска, и да на турску границу одлазе колоне, нијесу истините. До сада још није сазвана причува ни момак, која је на неизвјестно вријеме на допусту. Према томе војни сабори још нијесу уређени на ратну. Али су учињене све приправе, да се, буде ли треба, великом брзином сакупи и оборужа знаменита војска, која би имала одмарширати».

«Келн. Цтг.» пишу из Москве: «Сада у Јевропе не двоје о том, да Русија од рата неће одвратити зло стање њених финансија. Руска штампа настоји, да то стање представи напротив као врло повољно, јер у прорачуну од 500 милиона да се од неколико година није показао никаков мањак. Но ако краљ таквог прорачуна у читавој земљи осим настодових срењача није виђети у промету ниједног средног рубља, већ само папир, онда се сигурно стање финансија не може назвати повољним. Финансијално је питање за Русију — какви су данас одношаји — ли нужредна ствар. При том морамо уважити да данашња Русија није она, која је била у доба кримскога рата: велики дио њених реформа, као преустројство војске и обћа обранбена дужност, бијаше двадесето-годишње спремање на рат, да се, кад удари прави сат, надокнаде не само битици, претрпјени у кримском рату већ да се за ње добије и задовољство напротив Јевропи.

Русија је поднур спремна на рат час је и у другом погледу повољан, али, хоћели се Русијциркосе томе одлучити на рат макар звала јевропејски рат то је другостане. Говори се о извањском за од 200 милиона, министар финансија Гајтери (који је у народу слабо обљен и коме за напљедника именују Обаса) позван је у Ливадају к цару; знаменит извоз злата у иностранство — по рјешна наредба министра финансија да се гну руски течаји — обустављен је и учињено је више слична, што све неговори, ће се учувати мир. Овђе, а и у иновству мисле, да ће руска влада бити

присљена послушати глас народа и крај све мирољубости одлучити се за рат».

Доносимо овђе најаве руских листова у очи закључења примирја, јер су врло значајне:

«Руски Мир» вели: «Прва је жеља рускога народа само ово: ослобођење Хришћана испод турског јарма и друго ништа.

«Ни педи туђе земље, макар она била и славенска, није нужно Русији. За вјетовна њена тежња биће извршена кад балкански полуострв буде слободан од турског господства. Балканска племена са свим морају припадати сама себи; то је главно начело, које ће им Русија умјети одбрани».

О турском програму рефорама «Ж. С. П.» наводи о истима суђење Гледстона, који их успоређује са банкротима времена француске револуције, којих чим је више било издавано, тим су оне више у цијени до нуле. Услед чега и требује за Босну, Бугарску и Херцеговину «установа чија чврстоћа и стварност неби више зависиле од воље и својевољства отоманске владе».

«Новоме Бремену» телеграм из Москве од 5. Октобра гласи: «Вечером у општој сједници московске општине одборник Димитрије Јурјевић Самарин изговорио је ватрену бесједу о дјелу славенском. Бесједник предложи скупу да се о брате Государу императору са позивном адресом, у којој да се исказу осјећаји безграничне оданости и најпотпуније готовости општине града Москве да поднесе све жртве, какве год су потребне ради учувања части и достојинства Русије. За тим је био прочитан предлог адресе, у коме се исказује највећа готовност покоравати се заповјестима императора — рјеша ли он озбиљним словом или ратом дјело спасења браће Славена на балканском полуострву».

«Москва»! кличу «Петроградске вједомости»: «Москва! ми видимо у теби срце Русије! Ти си се као срце прва одазвала за вјетовној мисли рускога народа... Примјер Москве кад се разлије по цијелој држави показале непријатељима како је велика сила у руској земљи».

«Нов. вр.» од 6. Октоб. вели: «Све иде добро; одсудна је ријеч Русије имала свој утицај како се и очекивало. Данашња пошта доноси нам извјештаје од стране Турске, да се порта рјешила на рат са Русијом; руска ће војска проћи преко Румуније, направити мост преко Дунава према Клауду и изаћи ће у Моравску долину. Војска Осман паше већ јој иде на сусрет — још једна ријеч и пробиће час ослобођења браће. Ми дубоко у то вјерујемо, вјерује сва Русија и вјера се преокреће у дјело».

Од тога истога датума «Петроградске Вједомости» веле: «Кога хоће Бог да казни, најприје му одузме памет, а та се изрека најбоље примљенује на Турску од престојеће јој пропасти, јер је она изгубила главу на сунувратно ита у рат, који ће се свршити погибијом варварскога склопа, јер је та варварија кроз много вјекова на срамоту просвјете и човјечности деспотски владала над источном Јевропом, преокренула у пустињу најбоље и најљепше земље, зауставила развиће милионима људи, који су били тако несрећни да се роде у границама те варварије. И Бог је лишио порту разума, ослепио њене савјетнике, да не виде пропасти османске царевине; учинио их глупима да не чују гласа свога вијека, лишио их расутка, да припреме свој вјерну погибију, да буду избрисани из списака јевропских народи да се поврате у унутрашњост Азије Турска сама хита да изврши надобом ту пресуду. Турска одбацује примирје и због њених вјероломних намера она мора: или примирје изде то ултамат руски».

ЦЕТИЊЕ, 31. Октобра. — Главнокомандујући наше војске у Арбанији г. Божо Петровић, дошао је у прошли уторак на Цетиње. Наш славни и побједоносни командант био је најодушевљеније дочекан. Варош је била сва окићена барјацима, а у вече сјајно осветљена.

У Четвртак дошао је главнокомандујући наше војске у Херцеговину, г. Петар Вукотић. И њему бјеше сјајни дочек спреман, но мораде изостати због врло рђавог времена и доцњег доласка његова. Овај дочек био би само видни знак, народног одушевљења и признања, које ипак остаје непромјењиво велико.

— Г. Јован Бели-Марковић, српски

државни сенатор и повјереник Њ. С. Књаза Милана код нашега свјетлог Господара отпутовао је у прошли Петак у Београд на допунет за вријеме примирја. Њ. С. Књаз и Господар наш вјеравајући његово ревностно, патријатско дјеловање, благоволио је обдарити га орденом Књаза Данила другог степена. Г. Бели-Марковић је у очи поласка објед у великој галерији, којем је присуствовао главкомандујући г. Божо Петровић са такокрстом о врату, тако исто војвода С. Радонић, руски консул г. Јонин, по ник г. Богољубов и многа друга о на лица. Објед је прошао у најбрасположењу. Било је више здравничких значаја, прве нашијем књаже, које су одушевљено примљене. Ми же г. Белимарковићу, који је у свима говима задобио искрену љубав и поштовање, сретан пут и сретни повратак.

— Прошле неђеље били су на тиву и католички главари из Арбаније из мјеста, која је наша војска освојила, да се поклоне Њ. С. Књазу су истом приликом подијели свјетлог Господару и поклон католичкога свештства.

Различности.

(На што су потрошили Њемца Француске милијарде). Њемачки министар финансија потанко разлаже, на што су се све употребиле новци, које је Француска платила Њемцима за ратну одштету. Пошто су прве двије милијарде међу 1. Јула 1871 и 11. Априла 1872 уплашене биле уплашене су остале три милијарде од 29. Августа 1872 до 5. Септембра 1873. Државни законик одлучи да се те огромне своте имаду употребити на државне сврхе. Пошто су огромне своте имаду употребљене, да се излије ране, које је рат држави нанео, да се поправи земаљска обрана, буде утемеље на главница од 561.000 марака за државни завод за немоћнике. А што се ни на ове жртве потрошило, буде пораздиљено на негдашњи ъемачки савез, ме Баварску, Виртембершку, Баденску, и јужни Незен. А дио, што је остао на Њемачки сјеверни савез, употребљен је за рокрише ратних трошкова и повратак државнога зајма. Појединим државама било је на вољу стављено, да на ње одпдају своју употребе по увиђавности својој. — У Пруској су за то употребљени два начина. Страном изплатили су државни дугови, а страном на грађење железница, да се подигне народно благостање. Од своте, коју је добио негдашњи сјеверни ъемачки савез у износу од 375,000,000 мар. запало Пруску 296,500,000 марака. Од те своте употребљено је 78,500,000 марака за одолату државнога дуга, а 318,000,000 за грађење железница. Год. 1876 подијељено је још сјеверно ъемачком савезу 24,000,000 марака, а очекује се за остатак. Од те своте до била је Пруска 19,500,000 марака. По кривање државнога прускога дуга за остало је још год. 1871 и покрит један постотни зајам. Затим прешло се је на четири и по постотне зајме и то најприје они, за које су се плаќале камате из државних доходака. Напокон почели су се изплаћивати и остали четири и по постотни зајми. Године 1872 изплаћено је државнога дуга 80 милиона марака, 1873 преко 122 милиона, 1874 преко 53 милиона, а год. 1875 преко 61 милиона марака. У свему изплаћено је 316 милиона марака државнога дуга.

Велико стовариште оружја
Антон Иг. Кребса

у Бечу
Wien, Wollzeile N.ro 1.

препоручује сваке врсте револвера, фишека, Вердлових карабинки, пушака, с више метака по најјефтинију фабричку цијену. (12—8)